

Sami Ahtola
ABRO Rahoitus Suomi Oy

Oikeusministeriö
oikeusministerio@om.fi

Lausunto

Pienlainatoiminnan toimintakyvyttömäksi rajoittaminen

Kautta rahan historian on ihmisillä ollut tarve lainata pieniä summia rahaa. Ennen pienlaina yrityksiä, lainaa haettiin usein ystäviltä, tuttavilta, vanhemmilta jne. Mitä seurasi, jos lainaa ei kyetty maksamaan takaisin? Lähes jokainen tuntee jonkun surullisen tapauksen, ihmisen, joka on velkaa joka paikkaan ja jokaiselle. Usein seurauksena on ollut sosiaalisten suhteiden kariutuminen, syrjäytyminen, ääritapauksissa on turvauduttu velan perinnässä uhkailuun ja jopa väkivaltaan.

Pienlaina yritykset ovat tuoneet sivistyneen tavan lainata pieniä summia rahaa. Ammattimaisella pienlaina toiminnalla vältetään villin vippaamisen lieveilmiöt.

Työryhmän esitys loukkaa perustuslaillista oikeuttani yrittämiseen. Yleisiin velkaongelmiin perustuvat perustelut, jotka koskettavat faktisesti vain marginaalista osaa pienlainatoimintaa eivät voi olla laillisia perusteluja pienlainatoiminnan toimintakyvyttömäksi rajoittamiselle. Työryhmän esittämät rajoitukset eivät ole missään suhteessa pienlaina toiminnan aiheuttamiin ongelmiin.

Pienlainojen käsittely velka ongelmaa ratkaistaessa ei voi olla erillään muusta rahoitustoimialasta.

Pienlainatoimintaa ollaan rajoittamassa siten, että esimerkiksi kaltaisemme yritys ABRO Rahoitus Suomi Oy – ei pystyisi niillä ehdoilla toimimaan. ABRO Rahoitus Suomi Oy:n kaikki lainatuotteet ovat alle 1000 euron lainoja. Suurimmilla pienlaina yrityksillä on mahdollisuus siirtyä suurempien lainojen myöntöön suuren taseen, sekä satojen tuhansien henkilöiden asiakaskannan turvin. Tältäkin osin työryhmän esitys asettaa yritykset eriarvoiseen asemaan.

Yleinen käsitys on, että pienlainayhtiöt ovat rahakoneita nykyisillä katteilla. Näin ei kuitenkaan ole. Menestyminen alalla vaatii erittäin pitkäjänteistä toimintaa. Mm. ABRO Rahoitus Suomi Oy oli ensimmäisellä tilikaudellaan tappiollinen ja toinen tilikausi noussee voitolle vain niukasti. Näin siitä huolimatta, että olemme Suomen 10 suurimman toimijan joukossa. Meillä on lisäksi positiivisesta suosiosta osoituksena yli 10 000 (kymmentuhannen) Facebook fanin aktiivinen joukko, joka on enemmän, kuin yhdelläkään rahoitusalan toimijalla suomessa, mukaan lukien pankit.

Kahden vuoden toimintamme aikana, toiminnastamme ei ole valitettu kertaakaan kuluttajariita lautakuntaan.

Rajoitusnäkemysten syyt

Julkisuudessa käsitellään pikavippejä julkisuudesta omaksutun tiedon turvin. Tällöin ensi vaiheessa vallalle päässeet käsitykset kiertävät edestakaisin vahvistuen ja edelleen vääristyen.

Pikalainatoiminnan esitetään aiheuttavan velkaongelmia ja maksuhäiriöitä. Tässä kirjelmässä otsakkeen ”Muutamia väittämiä” alla toistetaan julkisuudessakin useasti esillä olleet riippumattomat tutkimukset, faktat, jotka todistavat, että pikalainoista ei löydy merkittävää syytä maksuhäiriöihin ja velkaongelmiin. Kuitenkin keskustelun painopiste on tällä akselilla.

Suurinta ihmetystä herättää se, että ei keskitytä pikalainojen, kulutusluottojen todellisiin ongelmiin, joista kaikki osapuolet, niin yhteiskunta, velalliset, kuin lainoja myöntävät yritykset haluavat päästä eroon. Kuluttajat, joiden on vaikea hallita omaa talouttaan ottavat pikalainoja, sekä kulutusluottoja useasta yrityksestä samanaikaisesti. Kukaan ei joudu ongelmiin siitä, että ottaa 100 euron pikalainan tai kaksi. Vaikka lainoja ottaisi 30, niin silloinkaan summa ei olisi kuin 3000 euroa (summa, jossa pankkien, kulutusluotot ovat vielä pienimmällään), mutta jokainen

saatava on oma perintätapauksensa, jolloin maksumuistutus, perintä- ja oikeudenkäyntikulut tulevat pahimmillaan, tässä esimerkissä 30 kertaa samalle kuluttajalle. Tämä ei ole yhteiskunnan, velallisen, eikä pikalainayrityksenkään edun mukaista. Jos tiedettäisi lainaa ottavan henkilön kaikkien pienlainojen, kulutusluottojen määrä, voisimme heittää hyvästit pikalainojen ainoalle ongelmalle ja pikalainat olisivat silloin nopeana pienten summien luottomuotona entistäkin parempi. Positiivinen luottorekisteri olisi ratkaisu tähän ongelmaan. Mikäli positiivisesta luottorekisteristä ei päästä yhteisymmärrykseen kaikkien osapuolten kanssa. Rekisteröityneet pikalainatoimijat olisivat varmasti valmiita lähtemään pikalainojen omaan positiiviseen luottorekisteriin, josta näkisi hakijan rekisteröityneiltä toimijoilta ottamat pikalainat.

Pikalaina-alalla lähes kaikki toimijat ovat, vakaita ja kokeneita yrittäjiä, joille tämä ei ole ensimmäinen liiketoimi. Toivomme, että emme pääse todistamaan vuosituhannen puhallusta pankkien, sekä pankkien omistuksessa olevien rahoitusyhtiöiden eduksi, vaan, että Suomessa voi vastedeskin luottaa siihen, että täällä uskaltaa investoida ja yrittää.

Muutamia väittämiä:

Väite: Pikalainat ovat velkaongelmien aiheuttajia.

Tutkimustulos (Taloustutkimus): 0,9% velkaongelmista aiheutuvat pikalainoista.

Väite: Pikalainat aiheuttavat suurimman osan maksuhäiriöistä

Tutkimustulos (Asiakastieto): 89,9 prosentilla henkilöistä, jotka ovat saaneet luottotietoihinsa maksuhäiriömerkinnän, ei ollut pikavippejä lainkaan.

Väite: Pikalainat suunnataan nuorille ja niiden käyttäjät ovat nuoria

Tutkimustulos (Taloustutkimus): Pikalaina-asiakkaiden keski-ikä on 35 vuotta.

Väite: Pienlainat ovat kalliita.

Tutkimustulos (Tilastokeskuksen luottokantatilasto): Tilastokeskuksen mukaan pienlainoihin kohdistuu kuluja keskimäärin 25 prosenttia lainan pääomasta. Sadan euron laina maksaa siis 25 euroa. Eli yhtä lainattua euroa kohti aiheutuu kuluja 25 senttiä. (Lähde: Tilastokeskuksen Luottokantatilasto 2.12.2011)

Onko tämä paljon vai vähän? Sitä voi verrata vaikkapa pitempiaikaiseen pankista otettavaan kulutusluottoon, jossa lainattua euroa kohti voi helposti syntyä kuluja 80 senttiä. Pienlainat vaikuttavat tavattoman kalliilta, jos vertailukohtana käytetään ns. todellista vuosikorkoa. Tämä on kuitenkin hyvin harhaanjohtava mittari, kun puhutaan lainoista, joiden laina-aika lasketaan päivissä, eikä vuosissa.

Lisäksi pidetään kuitenkin normaalina esimerkiksi, että pankki laskuttaa tulostetusta tilioitteesta 9 euron palvelumaksun. Tai että vanhuksen laskun maksaminen tiskillä maksaa 12 - 30 euroa.

Nurinkurisenä esimerkkinä on hyväntekeväisyysjärjestöt, jotka viranomaisten myöntämällä keräysluvalla käyttävät koko keräyspotista n. 20% kuluihinsa. Esim. yhteisvastuukeräys, joka kerää rahaa velkaongelmaisten auttamiseen ja oman pienlainapalvelun käynnistämiseen. Ennen ensimmäisenkään lainan antamista, potista on saatu 20% kate kuluihin. Suurin osa keräyksen mainoksista tulee keräykselle tukena. Pikalainayhtiön markkinointikulut, luottotappiot, henkilöstökulut, ylläpitokulut yms. ovat moninkertaiset verrattuna pitkälti vapaaehtoistyönä toimivaan palveluun. Tuottoja voi normaalin liiketoiminnan tapaan odottaa vasta, kun suorite on saatu. Mielestämme tämä osoittaa, että pikalainatoiminta tuottaa palvelun kuluttajille kustannustehokkaasti .

Väite: Suomalaisten velkaongelmat johtuvat pikavipeistä

Tutkimustulos (Taloustutkimus): 0,07% eli alle prosentin kymmenys koko Suomen yksityisluottokannasta on pienlainoja. Ja 0,5% kulutusluotoista on pienlainoja.

Väite: Pikalainoja myönnetään maksuhäiriöisille

Vastaus: Ei myönnetä, miksi ihmeessä niitä myönnettäisiin maksuhäiriöisille, kun riski rahan takaisinsaamisesta on valtava, eikä siitä saa mitään lisäkorvausta. Ei ole mitään järkeä myöntää lainaa tuntemattomalle maksuhäiriöiselle henkilölle.

Markkinoiden toimivuus:

Pienlaina markkinat toimivat hyvin. Kovan kilpailun ansiosta pienlainojen kulut ovat laskeneet jo useamman vuoden ajan useita prosenttiyksiköitä per vuosi. Kova kilpailu tulee pitämään huolen, että kuluttajat tulevat saamaan jatkossa entistä edullisempia pienlainoja.

Miten työryhmän esitys ja pankkien tukema rajoitus poistaa ja vääristää kilpailua:

Miksi lainsäädännössä aiotaan jyrkästi suosia yhtä rahoitusyrityskenttää, pankkeja ja niiden omistamia rahoitusyhtiöitä? Emme ymmärrä miten Suomessa voi jokin laillinen yritysmuoto olla täydellisen epätasa-arvoisessa asemassa suhteessa joihinkin muihin samalla alalla toimiviin yrityksiin. Kysehän pienlainoissa on rahan lainaamisesta! Työryhmän esittämä sääntely koskisi alle 1000e lainoja, eli käytännössä lähes pelkästään pikalainayhtiöitä. Pankkien tavoite on kitkeä pikalainayhtiöt pois alalta, koska suurimmat pikalainayhtiöt kasvavat nopeasti ja niistä on lyhyessä ajassa kehittynyt varteenotettavia kilpailijoita pankkien omistamille rahoitusyhtiöille.

Positiivinen luottorekisteri mahdollistaisi vapaan kilpailun kaikille.

Pankkien oma ”positiivinen luottorekisteri” on vain pankkien omistamien rahoitusyhtiöiden käytössä. Tämä vääristää kilpailua ja tuo kohtuutonta etua pankkien omistamille rahoitusyhtiöille.

Pankit ovat myös käytännössä vaikeuttaneet pienlaina toimintaa TUPAS palveluiden osalta (käsitelty kilpailuvirastossa) sekä ilmaisseet periaatepäätöksen olla rahoittamatta pikalaina toimialaa. Hyvä kysymys on: ” Täyttääkö pankkien yhteinen päätös kartellin tunnuspiirteet?”

Yrittäjänäkökulma, kilpailun rajoitus elinkeinon vapaus, vapaus yrittää. Mitä rajoittaminen toimintakyvyttömäksi tarkoittaisi?:

- Loukkaisi radikaalisti elinkeinonvapautta, koska kyseessä on vakiintunut, säädelty, valvonnan alainen liiketoiminnan laji.
- Loukkaisi vapautta yrittää, käytännössä poistaisi sen. Liiketoiminta riistettäisiin perusteetta, väärin faktoin ja vastoin perustuslakia.
- Rajoittaisi kilpailua tarkasti kohdennetusti niin, että pankit saisivat toivomansa mallin, jossa pikalainayhtiöt eivät ole enää uhkana pankkien liiketoiminnalle. Ja saisivat liiketoiminnan itselleen.

Asiakasnäkökulma, mikäli toiminta rajoitettaisiin toimintakyvyttömäksi:

- Kaventaisi merkittävästi kuluttajan valinnanvapautta ja oikeutta valita.
- Johtaisi suurempiin luottoihin, koska pankit rahoitusyhtiöineen valtaisivat kysynnän.
- Johtaisi kasvavaan velkaongelmaan, koska asiakkaan mahdollisuus ottaa tarpeensa mukainen laina poistuisi.
- Palattaisi villiin vippaamiseen ja sen mukana tuomiin ongelmiin.

Työntekijänäkökulma:

- Noin 300 pienlaina-alan työllistämää työntekijää menettäisi työpaikkansa, koska heidän työnantajillaan ei olisi enää edellytyksiä toimia.
- Pienlainatoiminnan välilliset vaikutukset ovat suuret. Esim. luovaa alaa pienlainatoiminta työllistää yli 10 000 000 euron edestä.

Mitä tapahtuisi, jos pankkien ja niiden rahoitusyhtiöiden tukema ehdotus menisi läpi?:

- Kilpailu rahoitusmarkkinoilla lähes puolittuisi toimijoiden lukumäärästä.
- Keskittyminen pankeille ja niiden omistamille rahoitusyhtiöille jatkuisi ja luotot suurenisivat.
- Kuluttajan valinnanvapaus vähenisi merkittävästi.
- Kuluttajat ajettaisiin ottamaan isompia luottoja.
- Palattaisi villin vippaamiseen.
- Kilpailua rajoitettaisiin ennennäkemättömällä tavalla, poistamalla vakiintuneen alan toimintaedellytykset, suosimalla suoraan kilpailevia toimijoita; pankkeja ja niiden omistamia rahoitusyhtiöitä.

Kunnioitavasti

Sami Ahtola
Hallituksen puheenjohtaja
ABRO Rahoitus Suomi Oy
+358500431278
www.taskuraha.fi
www.lainatoimisto.fi
www.kivaraha.fi